

Høringsoppsummering

---

1. Type høringsinstans.

Fellesråd

2. Navn på høringsinstans.

Trosopplærer - Holtålen kirkelige fellesråd

3. Bispedømmetilhørighet.

Nidaros

4. Har du kommentar til kapittel 1: Innledning

Veldig bra at det fås inn unge voksne og voksne som målgruppe. Dette har vært en stor svakhet ved tidligere planer knyttet til trosopplæring, og kan tildels gjøre at vi i dag i deler av landet «mangler» en generasjon i menighetslivet.

Det er positivt at det både tenkes at det skal være mulig å jobbe bredt og mer i dybden, og at det skal kunne være grunnleggende og fordypende. Det er positivt at dåpen skal fremsnakkjes gjennom hele livet. Det å erkjenne at vi er i en tid hvor stadig færre velger å døpe barna, vil påvirke hvordan vi kan, og må, jobbe både for å få folk inn i et kirkelig felleskap og for å skape nysgjerrighet slik at de selv oppsøker fellesskapet.

5. Har du kommentar til kapittel 2: Teologisk grunnlag for kirkelig undervisning

og læring

Det er veldig bra at det erkjennes at oppslutningen knyttet til tradisjonelle møteplasser er synkende. En slik erkjennelse er utgangspunktet for å kunne tørre å tenke nytt og å utfordre forståelsen av hva en kirke er og skal være. Samtidig, det hjelper lite hvis planen for undervisning åpner opp for en slik tolkning, mens lovverket knytter oss til bygg og tidligere strukturer.

Samtidig, i en overgang hvor vi skal kunne tenke utenfor kirkebyggets fire vegger, må planen arbeidet bygger på være enda mer tydelig. Det må være tydelig hvem vi er, hva vi har som mål og hvilke ting vi ikke kan gå på kompromiss på. Vi kan ikke la oss både gå bort fra de tradisjonelle rammene og den bibelske læren, for hva står vi igjen med da? Noe av utfordringen i dag er kanskje at vi ikke har en tydelig nok formidling av hva kjernen i troen er, rett og slett fordi vi kanskje har brukt mye tid på å diskutere detaljer. Og selv om detaljene rundt er av betydning, er det kjernen som må stå igjen, det er den som forener oss og som definerer oss, spesielt hvis undervisningen ikke skal foregå i rammer som ikke formidler tilhørighet og tro på samme måte som før. Ved å ta undervisning ut fra kirkerom, «mistes» en del symbolske og tradisjonspekere på hva troen er, og disse må da løftes frem i selve undervisningen. Tydelighet skaper trygghet; enten gjennom det vi ser eller det vi hører. Lærende fellesskap er fint det, men da må vi kvalitetssikre hva de lærer – og hvor fellesskapet hører hjemme. Vi må være enige om hva vi underviser, ikke bare hvor.

Vi må være åpne for at ikke-troende skal få komme inn i fellesskapet, samtidig som vi må være kompromissløse på hvem som leder til frelse. Det skal være rom for tvil, usikkerhet og spørsmål, men samtidig må bekjennelsen av én Gud være bærebjelken. Vi må ikke falle for ideen om at alle veier leder til Rom, når vi bekjenner troen på én Gud som sier at Han er veien, sannheten og livet, og at ingen kommer til Faderen uten ved han.

Noe av utfordringen i dag er at det er veldig store lokale forskjeller på hvordan undervisning og læring ifm dåp foregår. Dåp er for kirken en troshandling, men for andre kanskje i større grad en tradisjonshandling. Vi må erkjenne at vi står i dette spennet og at det er ulik forståelse. Det er en viss utfordring i å både skulle ha dåpen som en inngangsport til kirken, som grunnlag for medlemskap og som utgangspunkt for opplæring. Det er ikke gitt at de som velger dåp er like klar over denne kompleksiteten.

Ang synlighet på andre arenaer; dette omhandler kanskje i større grad diakoni og misjonering, mer enn kirkens indre undervisning og læring. Her er kapittelet veldig uklart på hvor det vil. Det kan med fordel tydeliggjøres i større grad at man må møte ulike på ulike måter, men hvorvidt dette hører hjemme med tanke på undervisning og læring eller diakoni og misjonering, er uklart. Hvis det skal gjelde begge deler, må også diakoni og misjonering være en del av denne planen.

Vi kan godt diskutere hvem som skal ha definisjonsmakt til å tolke og definere kristen tro, samtidig; vi skal bygge vår kirke på Guds ord og ikke på samtidsstrømninger. I stedet for å gjøre alt så postmodernistisk hvor alle kan definere sin egen tro (og finne sin egen vei til Rom), må det løftes opp til hva vi tror på, bygger på og tar utgangspunkt i. Det er stor risikosport for kirkas fremtid hvis vi ikke knytter den opp mot kjernen av det vi tror på.

Sivdnidit – fint det, men hvorfor ikke benytte ordene Jesus gjorde? Velsignet, salig, bønn, stillhet... Vi har et rikt språk og en rik tradisjon for å gå i tro, leve til velsignelse og ha ritualer som tidebønn, salmer, dagens ord og andakter. Vi kan velge å finne nye ord, eller løfte opp de vi har.

6. Har du kommentar til kapittel 3: Å leve og vokse: Innhold i kirkelig

undervisning og læring

De tre innholdselementene er greie. Det er fint å vise til at man ikke kan stå på et ben alene, men må se troen og livet i tro i en større sammenheng.

Bibelen – denne må være rettesnoren for alt. Denne må være grunnlaget, fundamentet. Å si at «bibelen har preget den kristne kulturen» er vel en... mild underdrivelse. Vi må tørre å løfte opp historien, vise konteksten og stå i hva det faktisk betyr. Det at den er skrevet i en annen tid, på et annet språk betyr ikke at den ikke er relevant i dag. Det betyr at vi må løfte frem viktigheten med god bibelkunnskap, forståelsen av kontekst og lære de vi skal lære opp å se ting i sammenheng. Det å være en del av noe større, noe utenfor deg selv, noe som har vært i flere tusen år og som skal vare i tusenvis av år etter deg, kan bidra til å senke kravet til generasjon prestasjon, nettopp fordi det ikke handler om den enkelte, men om det den enkelte kan få være en del av.

Det finnes stadig flere gode bibelressurser tilgjengelig, både på norsk, engelsk og andre språk, som gjør det mulig å drive bibelundervisning til målgruppene, uten at vi må endre bibelen. Bibeltekster kan fint tolkes i lys av tiden vi er i, men må ikke omskrives eller endres som et resultat av samtiden. Vi kan ikke tillegge tekstene en forståelse som ikke er i samsvar med teksten, men vi kan skape forståelse knyttet til hva det står, samtiden den ble skrevet i og skape refleksjon knyttet til hvordan vi skal forholde oss til dette - også når det kanskje ikke helt passer med tiden vi lever i. (Men igjen, mange av historiene fra Bibelen passet jo ikke inn i sin egen samtid, det kolliderte jo med normer og forståelsen av hva som var rett - og det var jo i dette noe av sprengkraften lå).

Kultur og tradisjon

Vi må både tørre å være lokalkirke – og globalkirke. Det er kombinasjonen som viser slagkraften. Det å kunne møte mennesker på andre siden av jorden som deler din tro, selv om deres kirke ser ulik ut eller tradisjonene er ulike, bidrar til å skape økt forståelse av hvem vi er, hva vi tror på og fellesskapet vi er en del av.

Kristen tro i praksis

Tro i praksis omhandler her i stor grad diakoni (og da kan kanskje diakoni løftes mer opp i planen?) Ellers; veldig bra med å kunne få verktøy til å leve bærekraftig, i et engasjert fellesskap og fokuset på hva som skjer når man får delta utforming og innhold. Dette er et moment som i dag kanskje mangler litt, spesielt innenfor gudstjeneste-oppsettet. Vi må løfte opp troen i praksis, også utenfor kirkebygget, aktiviteter og gudstjenester. Vi må løfte frem troen som grunnlag, også for livet som leves i hverdagene, i familiene, i vennskapene, på arbeidsplassene og på skolene.

Livstolkning og livsmestring

Veldig bra at det er med. Fokuset må ligge på hvordan Gud ser mennesket og hvilken verdi dette gir oss, ikke bare på hvordan mennesket ser Gud og vår forståelse av vår egen verdi.

7. Har du kommentar til kapittel 4: Å være og å lære: Pedagogisk

grunnlagstenkning og læringssyn

Det er veldig bra at «undervisning» forstås bredt og at det legges opp til mer forståelser gjennom veiledning, mentoring, medvandring ect. Det må kanskje i enda større grad tenkes at man skal gå mer med folk over tid, enn at de skal innom på «nok et» opplegg, for å få «nok et» påfyll, slik at de «nok en gang» skal kunne få valgmuligheter. Styrken til kirken er relasjonen, som er der folk er, som ser folk og som investerer i mennesker – og at dette gjøres over tid. Vi skal kunne ha enkelt hendelser, aktiviteter osv, men kjernen må være det å gå med folk over tid.

Elever lærer om kirken i settinger utenfor kirken, noe som både er fint – og utfordrende. Det innebærer og at vi må erkjenne at en del av de som kommer til kirken kan ha en opplevelse av hva kirken er, som ikke nødvendigvis samsvarer med hvem vi er, hvordan vi ser oss selv eller hvem vi ønsker å være. Dette kan bidra til at terskelen for å få folk inn i kirkelig

sammenheng kan gjøres høyere, men og lavere. Det kan bidra til at folk tenker at de vet hva «greia» med kirka eller kristne er, uten å ha satt en fot innenfor et kristent fellesskap.

Kirken må tørre å være en motpol i et samfunn hvor alle kan definere sin egen sannhet, sin egen tro, sin egen virkelighet. Kirken har en felles forståelse av hvem vi er, hvorfor vi er her og hva vi lever for. I en tid hvor alt annet vil handle om den enkeltes oppfattelse, den enkeltes opplevelse, følelse eller situasjonsbeskrivelse, vil tryggheten, stabiliteten og kontinuiteten som kirken bringer – nettopp ved at det ikke handler om den enkeltes personlige forståelse – være livsforvandlende. Vi må for all del ikke hive oss på samfunnets krav til at alt skal bestemmes av den enkelte, men heller forfekte det at det finnes en sannhet, et liv, én Gud – også det er nettopp denne vissheten i noe utenfor deg selv som gjør kirken høyst relevant. De ulike individers behov for ulik trospraksis kan i stor grad besvares opp med praksis som allerede er etablert, da kirken er bygget opp på historier om hvordan Gud møter mennesker på ulike måter – men hvor Han er den samme.

Læring skjer kanskje best der man ønsker å være, men du lærer og mest når du må utenfor komfortsonen og når du opplever mestring – fordi du kanskje klarer noe du ikke hadde trodd du kunne. Det å gi rammer for at mennesker kan utfordre seg selv, sin tro og sine tanker om livet fordrer trygge fellesskap hvor relasjonene er etablert slik at man tørr å utfordre seg selv og andre, men og gi rom for de dagene hvor man kanskje ikke ønsker å ta det steget frem, men trenger en plass for å søke hvile, ro og fred. Det kan ikke bli et personlig jag etter nok en arena som utelukkende fokuserer på læring, men et fellesskap som bærer.

En felles referanseramme i kirken må være et utgangspunkt for undervisningen. Igjen, vi kan ikke la oss forføre av at alle skal bestemme sin egen sannhet, sin egen virkelighet. Vi skal ikke skape blåkopier av hverandre, men vi kan utfordre til refleksjon over den enkeltes tanker, forforståelser, holdninger, verdier og meninger i lys av hva bibelen lærer oss. Vi kan gi rom for at veien som troende ikke er rett frem og vil innebære kromspring, tvil og usikkerhet, men det er ikke gitt at referanserammene vi bygger kirken på bør være like åpne for samme kromspring.

8. Har du kommentar til kapittel 5: Likeverdig deltagelse og medvirkning

Vi kan invitere døpte og interesserte på lik linje... eller så kan vi erkjenne at den ene gruppen har valgt å være en del av fellesskapet og kan motta undervisning i lys av at de har valgt det, mens den andre gruppen (de som enda ikke har valgt det) kan møtes på en annen måte. Vi må kunne tørre å skille mellom de som har valgt medlemskap i kirken (eller fått det valgt for seg, som kanskje er kjernen i utfordringen her, men da bør kanskje opplæringen gå til foreldre og faddere slik at de lærer videre, mer enn til barnet i seg selv - dette dukker forståvidt opp senere i planen, under samarbeid med hjemmet og faddere, uten at jeg helt klarer å se hvorfor dette samarbeidet er noe eget... Opplæring av foreldre og faddere vil gi en effekt ovenfor barn som er døpt, men opplæringen av de voksne må være et mål i seg selv, ikke kun som et ledd i opplæring av barn...), og sagt at de ønsker å vokse opp i en tro og de som oppdager troen på et senere tidspunkt.

Noe av utfordringen med å ikke benytte bygg, rom og steder med dårlig tilgjengelighet er at det i store deler av Norge kun er denne type bygg som er tilgjengelig for kirkelig aktivitet. Vi må ha en måte å kunne jobbe på som ivaretar individene, men og de realistiske rammene

kirkene rundt i Norge har. For mange fellesråd er det kun kirker fra 1800- og tidlig 1900-tallet, hvor det var helt andre krav til utforming enn det er i dag. Det er ikke gitt at det ligger menighetshus eller andre egnede bygninger i nærheten, økonomi kan hindre at det er rom for å jobbe utenfor de rammene som er. Når det er sagt; mange av disse stedene er og så små at man kan jobbe på en helt annen måte relasjonsmessig enn hva man kan i større byer. I disse områdene vil det, for eksempel, kunne være enklere å få til grupper for medvandring, kveldsmat og lignende, hvorpå bygget og hvor man møtes igjen vil være av mindre relevans.

9. Har du kommentar til kapittel 6: Samisk kirkeliv: likeverdig og livskraftig

Helt greit med et eget kapittel på samisk kirkeliv. Savner kanskje en refleksjon rundt øvrige grupper og - og hvorvidt vi ønsker at samisk kirkeliv skal være noe eget, eller en naturlig del av hele kirkens kirkeliv.

10. Har du kommentar til kapittel 7: Samarbeid om kirkelig undervisning og

Læring

Det må erkjennes at det kan være utfordringer å drive noe annet enn diakonalt arbeid opp mot eksterne aktører som kommune, skole og barnehage. I denne sammenheng vil et tydelig kirkelig undervisning og læringperspektiv kunne bidra til å minske samarbeidet, mer enn å øke det. Samtidig, et fokus på diakoni og forståelsen av et felles oppdrag knyttet til foreldre og samliv, kan bidra til muligheter for samarbeid.

Ellers; frivillige er undervurdert og det er med usikkerhet man ser på hvordan man skal jobbe godt opp mot frivillige krefter i årene som kommer. Her vil ikke bare ny plan for undervisning og læring være av viktighet, men og ny organisering.

Jeg tenker forøvrig at det er litt merkelig at samarbeid med hjemmet og faddere kommer inn som punkt her. Målet må være foreldre og faddere som selv mottar undervisning og livslang læring, slik at de helt naturlig bidrar i barnas trosnivå. Hvis foreldre og faddere ikke har en egen relasjon til kirken og troen er det kanskje litt optimistisk å tenke at de vil benytte materiell som sendes ut slik at barna skal få opplæring om troen i hjemmet. Foreldres tid med barn er i all hovedsak benyttet med barna frem til de er 18 år. Verdier, holdninger og valg knyttet til tro overleveres i dagliglivet, gjennom rutiner, samhandling og aktiviteter. Ønsker vi barn som vokser opp med en bevissthet rundt egen tro, må vi jobbe for å skape den bevisstheten hos de voksne. I denne sammenhengen er det å få inn unge voksne og voksne som målgrupper for kirkelig undervisning og læring kritisk. Det kan argumenteres for at de voksne har vært en litt tilsidesatt gruppe, hvor det kanskje har vært antatt at så lenge de har vært døpt, deltatt på arrangementer og konfirmert seg, så vil de gi videre sin tro. Også viser det seg at det kanskje ikke er helt slik... Vi må tørre å tenke mer dualitet i tiden som ligger fremfor; både opp mot barna som egne individer og kompetente aktører i eget liv som inkluderes, utfordres og møtes i en kirkelig sammenheng, men og voksne og foreldre som individer med behov for undervisning, livslang læring og relasjon til kirken.

11. Har du kommentar til kapittel 8: Lokalt planarbeid

Det virker til å være veldig store gap mellom hvordan sokna fungerer som grunnstein i kirkelig aktivitet rundt i landet. I mange små fellesrådsområder kan det se ut til at arbeidet primært driftes av ansatte ved kirkekontoret, også deler av arbeidet som egentlig skal ligge på sokna. Dette er en reell utfordring, innen begge arbeidsgiverlinjene, som bør tas tak i på et overordnet nivå.

12. Har du andre kommentarer til planen

Den største skepsisen til planen er fokuset på en ganske postmodernistisk tilnærming til tro, utøvelse av tro og forståelse av hva vi tror på. Vi må tørre å stå på kjernen i troa, på det vi ikke kan gå på kompromiss med. Hvordan vi jobber må kunne diskuteres, men ikke hva vi jobber for, med og ut ifra. Her opplever jeg at planen bommer litt på målet. Det snakkes kanskje mer om hva enn hvordan og det savnes gode, konkrete grep og forslag til hva som bør være fokuset innenfor de ulike aldersgruppene. Altså savnes bedre refleksjoner knyttet til arbeidsmetodikk, og mindre til hva vi tror på.

Eller savner jeg at planen bygger på mer faglig kunnskap, både når det gjelder teoretiske perspektiver, ulike faglige perspektiver og teologiske refleksjoner. Det henvises til bibelvers, men samtidig kan vi ikke ha en helhetlig plan for kirkelig undervisning som utelukkende bygger på noen håndfuller med bibelvers og henvisninger. Eksempelvis kunne det med fordel vært tydeliggjort enda mer hva som menes med en del begreper, hva forståelser bygger på og drøftinger om hvordan en ønsker å vekke ulike momenter. Hva er eksempelvis grunnen for inndelingen av målgruppene? Bygger inndelingene på hvordan ting har vært før, eller teorier knyttet til barns utvikling eller hvordan læring foregår ulik i ulike aldersgrupper? Hvordan vil troslivet kunne se ulikt ut innenfor de ulike gruppene og hvordan skal en helhetlig plan knytte disse gruppene sammen på en god måte? Det er mange referanser til samfunnsbeskrivelser, men lite til konkrete forankringer i teorier knyttet til forståelsen av eksempelvis barn, læring, ulike pedagogiske virkemidler, perspektiver, mangfoldighet ect. Det er en del "selvfølgeligheter" som brukes som utgangspunkt for redegjørelser eller forklaringer, uten at det drøftes hvorvidt disse selvfølgelighetene er, eller skal være, like selvfølgelige for kirken. Generelt oppleves planen som svakt teologisk og faglig forankret.

13. Av hensyn til forenkling vurderes det om Kirkerådet kan vedta de seks ulike

rammeplanene under overordnet del. Hva mener du om dette?

- Kirkerådet kan vedta rammeplanene

- Rammeplanene bør vedtas av Kirkemøtet

Rammeplanene bør vedtas av Kirkemøtet

14. Har du utdypende kommentar til spørsmål 13

Rammeplanen må, som en del av en landsdekkende, lokalt forankret kirke, vedtas av hele kirken og ikke kun av en håndfull ansatte sentralt. Rammeplanenes relevans må være synlig for alle, spesielt siden det, ut ifra denne planen, indikerer at de vil berøre store deler av kirkens drift, også utenfor det rent undervisningsmessige. Slike endringer kan ikke kun komme fra toppen når kirken er så bevisst at den skal være lokalt forankret.